

Nieuwsbrief

2020-13

22-5-2020

In deze nieuwsbrief:

- Herstart in de ateliers van Perspectief
- Internetschilderij van Frans Zaal
- Kunstbeschouwing nr. 6 Maria Heideveld
- Opdrachtjes Fré Ham
- Vervolg discussie Ton Rota over gebruik foto's bij het schilderen
- Afke Spaargaren: uit de oude doos

Let op: deze tekening is verwijderd i.v.m. copyrights. Wilt u de tekening graag zien? Neem dan contact op met ict@perspectiefcastricum.nl.

Dinsdag 2 juni gaat Perspectief van het slot!

Beste Perspectievelingen,

Eindelijk is het zover, Perspectief mag weer van het slot. De buitenactiviteiten zijn gestart op 16 mei en de binnenactiviteiten mogen vanaf dinsdag 2 juni weer opgestart worden.

Schrik niet als u binnenkomt. Alle ateliers zijn er op ingericht om met voldoende afstand te kunnen werken. In elk atelier is ruimte voor zes deelnemers. In totaal dus 24 plekken over vier ateliers.

Als u binnenkomt hangt er een dispenser met desinfecterende gel. Een klein likje op uw handen volstaat.

We verwachten van iedereen dat de werkplek, voordat hij of zij aan het werk gaat, wordt schoonmaakt met een desinfecterend doekje. De doekjes liggen op het aanrecht.

Alle kopjes glazen en doeken hebben we opgeruimd. Het is de bedoeling dat er geen koffie of thee wordt gezet. Om jullie niet in verlegenheid te brengen liggen er plastic bekertjes om de eventueel meegebrachte koffie of thee in te schenken.

Sorry, maar de plastic bekertjes hadden we nog! Wanneer ze op zijn schakelen we over op papier. De plastic bekertjes graag bij het plastic afval.

Voor de begeleiders, die hebben aangegeven dat zij komen, liggen er gelaatsschermen in atelier 2. Ga er niet gezellig mee spelen maar laat ze liggen voor diegenen waarvoor we ze hebben aangeschaft.

In alle ateliers, en op het toilet, hangen dispensers met papieren handdoekjes. Gebruik ze waarvoor ze bedoeld zijn en met mate.

Gert Jan en ik zullen alles regelmatig bijvullen. Het toilet achter in de gang is, bij gebrek aan een fonteintje, afgesloten. Mochten er op en/of aanmerkingen zijn, schroom niet, en stuur een mailtje.

Ben je verkouden, griepig of voelt u zich niet zo lekker, kom dan vooral niet. Voelt u zich kiplekker en heeft u er ongelofelijk veel zin in, pak je materialen, en kom naar Perspectief.

Go with the flow,

Hans Roodzant

Hans maakt de ateliers gereed

Op 16 mei is buiten weer een begin gemaakt met de hakgroep. De animo was groot.

Internetschilderij

Hier is mijn eerste internetschilderij. Gedurende de coronatijd heb ik via e-mail steeds contact onderhouden met Paulus Baars.

Hij stuurde steeds bij tussenresultaten opmerkingen en tips om verder te gaan. Het stimuleerde mij heel erg in de tijd dat we niet in het atelier konden werken.

Het leek me leuk om het resultaat aan jullie te laten zien

Groeten, Frans Zaal

Kunstbeschouwing nr. 6 Maria Heideveld

Francesco José de Goya y Lucientes

Geboren in de buurt van Zaragoza, Spanje, 1746, overleden in Bordeaux, Frankrijk 1828.

1791-1793 ernstig ziek; blijvende doofheid.

1797-99 werkt aan de etsen serie "los capricios" grillige invallen, 80 platen.

1799 benoemd tot eerste schilder aan het hof.

1810 begint zijn serie "los desastres de la guerra, de verschrikkingen van de oorlog, 82 platen. 1815-1816 etst de serie "tauromaquia" de kunst van het vechten met de stier, 33 platen.

1815-1820 etst de serie "disparates of los proverbios" (de dwaasheden of de spreekwoorden, 18 platen.

Werkmethode

Goya bereidde zijn etsen zorgvuldig voor: hij maakte een ontwerp-tekening. Deze werd vochtig gemaakt en op de met etsgrond bedekte plaat door de pers gehaald.

Goya gebruikte meestal rood krijt, dat een vage afdruk op de etsgrond achterliet, zodat deze in spiegelbeeld te zien was.

Met de etsnaald werd dit onderwerp verder uitgewerkt, zodat de tekening in de etsgrond op de koperplaat tevoorschijn kwam.

Na het zuurbad en na het wegnemen van de etsgrond kwam het spannende moment van de eerste proefdruk.

Daarna werd de aquatintgrond aangebracht.

Harskorrels worden op de plaat gestoven en vastgebrand.

Tussen de korrels blijven puntjes koper bloot.

Dan werd de plaat een of meer keren geëtsd en tussendoor een afdeklaag aangebracht op delen die niet meer geëtsd hoefden te worden.

Goya werkte ook met lavis: met een penseel gedoopt in zuur op de koperplaat schilderen.

Als er nog partijen lichter moesten dan gebruikte Goya het schraapstaal en polijste op de plaat de ruw geëtsde gedeelten glad.

Die namen geen of weinig inkt op.

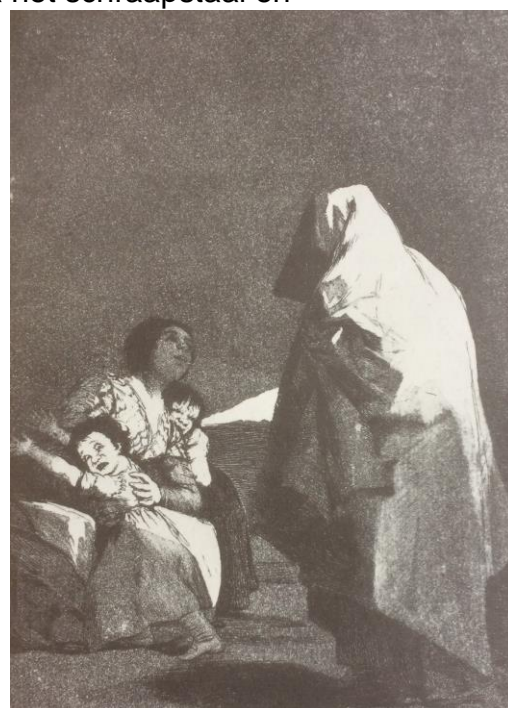
Van de 4 series laat ik een ets zien.

Los Caprichios

Que viene el coco y era su padre. (daar komt de boeman en het was haar vader).

Ets aquatint, correcties met schraapstaal.

Goya komt hier in verzet tegen de slechte gewoonte om kinderen tijdens hun opvoeding meer angst in te prenten voor spookgestalten dan voor hun eigen vader en hen daardoor bang te maken voor iets dat niet bestaat, .

Los desastres de la guerra (de verschrikkingen van de oorlog)
Que valor (wat een moed). Ets aquatint.

Agusta Aragon neemt de bediening van het kanon over van haar verloofde, die dood achter haar ligt, tijdens het beleg van Zaragoza.

La tauromaquia (de kunst van het vechten met de stier).

Otra locura suya en la misma plaza (een andere stunt van hem in dezelfde arena).
Ets aquatint.

Los disparates of los proverbios (de dwaasheden of de spreekwoorden).

Disparate ridiculo (belachelijke dwaasheid).
Ets aquatint droge naald.
De betekenis: tussen de takken zitten = onzin praten.

De etsen zijn prachtig in hun verdeling van zwart grijs en wit. De aquatint was pas uitgevonden, waardoor deze grijzen mogelijk waren. Rembrandt kende deze techniek niet. Hij tekende rechtstreeks in de met vernis bedekte plaat, waardoor de tekening in spiegelbeeld op de afdruk kwam.

Opdracht:

Neem een spreekwoord als uitgangspunt en maak daar een tekening of schilderij van.

Succes, Maria

Opdrachtjes Fré Ham

Hallo allemaal,

Hierbij de nieuwe opdrachtjes

1. schets eens een poes
2. Teken een hoek van je kamer, kijk goed naar het perspectief
3. Teken een raam met vensterbank, wat spulletjes erop een doorkijkje naar buiten.

Succes allemaal en blijf gezond tekenen en schilderen.
groetjes Fré

NASCHILDEREN VAN FOTO'S (4e aflevering)

Reacties op mijn oproep.

Johanna Klein schrijft het volgende:

Lastig onderwerp:

Ik ben een amateurschilder, niet onverdienstelijk, geen tekenaar, geen aquarelist. Daarvoor heb ik teveel moeite met het onderwerp en ben niet iemand die graag abstract werkt, omdat te verbloemen.

Dus? Picasso gebruikt Rembrandts' schilderij, die Rembrandt weer aan Carracci ontleende. En zelfs dat kan ik niet goed kopiëren.

Dus? Zouden grootheden als deze nu ook geen gebruik maken foto's? Ja, ik maak gebruik van zelf gemaakte foto's; Ik gebruik kunstboeken om te zien hoe anderen het oplossen als ik vastloop; volg aanwijzingen van Joke op (ik leen dus haar ogen en expertise).

Met foto's van anderen ben ik voorzichtig. Ik kan alleen vooruit gaan in schilderen als ik af en toe leentjebuurtje speel, maar verander dan vaak compositie, kleuren, of een deel van de foto. Dan loop ik toch weer vast omdat mijn verbeelding tekort schiet.

Ik help mijn kleindochter, die in die richting studeert, met aanwijzingen, ideeën materialen en oplossingen. Dat kan ik alleen door al die "oefeningen". Wij helpen elkaar, wat ik nu ontzettend mis, op onze club door opmerkingen die onze ogen openen.

Kortom ik speel graag met verf, word nooit meer dan een amateur. Ik mag graag me in een onderwerp vastbijten, maar houd niet van herhalingen. Met de oefening die Eric gaf, alleen met zwart bekijk ik wat je krabbels doen. Met de ruimte ben ik aan de slag gegaan. Verrassend is dat met een paar krabbels soms je gevoel van dat moment wordt weergegeven, die dan weer een paar woorden oproepen..

Ik hoop meerdere ideeën hierover te horen.....”

Josephine Hollenberg geeft haar reactie:

Naar mijn idee is het naschilderen van foto's een fijn houvast. Je leert er heel goed door observeren. Het is ook handig en handzaam om op deze manier te schilderen/tekenen. Men kan zich heerlijk toeleggen op natekenen om verhoudingen en kleuren te zoeken die je ziet. Mijn mening hierover is dus duidelijk: Als je wilt schilderen van een foto, ga lekker je gang !

Reactie van Martin Heijnen

Ik zag je vraag betreffende wel of geen gebruik van voorbeeld foto's. Ik ben niet echt voor maar er ook niet tegen. Het gaat er volgens mij om hoe de foto gebruikt wordt. Vanuit het perspectief van het platte vlak heb ik wat argumenten genoteerd die mij anti en/of pro maken. Binnen de opzet van de Vereniging Perspectief hebben de leden verschillende motieven en niveaus om lid te worden en uitdagingen aan te gaan. Ik heb er in beginsel bij Perspectief dus geen bezwaar tegen. Tijdens het begeleiden probeer ik de leden die gebruik maken van foto's te motiveren beter te kijken en de informatie van de foto ten volle te benutten om tot een resultaat te komen. Het belangrijkste is dat men met plezier aan een werkstuk kan werken.

De voors en tegens zet ik hieronder op een rij:

ANTI FOTO

De belangrijkste beslissingen voor het uitwerken van een werkstuk zijn al genomen in de voorbeeld foto; onderwerp, compositie, kleur, sfeer.
De foto nodigt niet om beter te kijken, het oppervlakkige snelle resultaat geeft geen inzicht/ervaring in de werking van vormgeven.
Het namaken van een foto is als het kijken naar een natuurfilm; de kijker ziet het wel maar is er niet echt geweest.
De vertaalslag van de ruimte naar het platte vlak (van 3 naar 2 dimensies) wordt overgeslagen; de actualiteit zit niet in het daardoor vlakke resultaat.
Het onderzoek en experiment wordt als vormgevingsbeginsel overgeslagen, zo ook, behalve de onderwerp keuze, de meer persoonlijke inbreng, de persoonlijke betrokkenheid ontbreekt gedeeltelijk.
Foto maakt gebruik van één oog (lens) diepte van kijken met 2 ogen afwezig.
Resultaat is al bekend, de uitwerking is meer een invul oefening dan het ervaren van het vormgevingsproces.
De maker komt geen verrassingen tegen; nodigt niet uit tot een andere ervaring van onderwerp en kijken. Vooroordeel bevestigend.

PRO FOTO

De foto is genadeloos in zijn realisme; de maker heeft alle informatie voor zich om tot b.v. een goed portret te komen. Men moet goed kijken.
Vaststaande beeldinformatie; wat moet worden afgebeeld is daar.
Kan een uitdaging zijn om te realiseren.
Elk middel is geoorloofd om tot (goede) vormgeving te komen. Zo ook de foto.
Moderne vorm van camera obscura.
Meerdere foto's kunnen een onderwerp verdiepen.
Het is een hulpmiddel, geen doel.
Focus en concentratie niet veranderlijk, de foto verandert ook niet; is volgende week nog steeds het zelfde. Geen excuses zich ergens achter te verschuilen.
Foto heeft letterlijk en figuurlijk duidelijk kader.
Kan een inspiratie zijn om iets te maken wat niet eerder gezien, ervaren of herkend is.
Een bevroren geheugensteuntje.
Men kan op eigen tempo doorwerken.

In de volgende aflevering ga ik verder in op de invloed van de diverse kunststromingen.

Aan de hand van foto's wordt bovendien duidelijk gemaakt hoe het onderwijs van de kunstzinnige vakken, met name van de beeldende vorming zich met de veranderende inzichten heeft ontwikkeld.

Voor het slotakkoord hoop ik, dat er reacties binnenstromen van leden en begeleiders.

Ton Rota

Uit de oude doos

Afke Spaargaren heeft weer wat inspirerende foto's gestuurd van de dinsdagavondgroep.

Zie de link naar de foto's:

<https://www.facebook.com/100001289118599/posts/1845808688805417/?d=n>

Denkt u nog aan de Galerie op de website? Er zijn ook al aardig wat reacties geplaatst op het ingezonden werk.

Redactie van de Nieuwsbrief Perspectief

nieuwsbrievenperspectief@gmail.com